KIRKENS NØDHJELP
actalliance

Utviklingsminister Åsmund Aukrust
Statssekretær Stine Renate Håheim
Utenriksdepartementet
Postboks 8114 Dep.
0032 Oslo

Oslo, 15.09.2026

Vi viser til den pågående gode samtalen om den varslede stortingsmeldingen om veivalg for norsk utviklingspolitikk. Kirkens Nødhjelp har tidligere lansert og levert innspill til regjeringen knyttet til det normative tilbakeslaget og verdikampen som nå utspiller seg omkring sentrale rettighetsspørsmål. I det vedlagte ønsker vi å gi ytterligere innspill til Prosjekt Vendepunkt, som nå har kommet betydelig lenger. Innspillene fra Kirkens Nødhjelp tar utgangspunkt i erfaringer fra vårt langtstående arbeid med fattigdomsbekjempelse, humanitær innsats og rettighets- og påvirkningsarbeid, samt analysene som er utviklet gjennom prosjekt Vendepunkt. Nedenfor følger Kirkens Nødhjelps innspill til fem spørsmål knyttet til sentrale veivalg for norsk utviklingspolitikk.

Innspill 1: Norsk utviklingspolitikk bør ikke bare bekjempe fattigdom, men også redusere ulikhet.

Ulikhet er ikke en uunngåelig konsekvens av utvikling, men et resultat av politiske og økonomiske valg som bestemmer hvordan makt, ressurser og muligheter fordeles. Høy ulikhet gjør det vanskeligere å redusere fattigdom varig, det svekker demokratiet og begrenser menneskers mulighet til å påvirke beslutninger som former deres liv.

Dette krever en samstemt utviklingspolitikk der bistand, skattepolitikk, handel, investeringer, klima-, finans- og utenrikspolitikk trekker i samme retning og bidrar til å redusere ulikhet og styrke nasjonal ressursmobilisering i utviklingsland. Norge bør prioritere utviklingssamarbeid som styrker ansvarlige og inkluderende institusjoner, demokratisk deltakelse, sivilsamfunnets handlingsrom, kjønnslikestilling og rettighetsbasert økonomisk utvikling. Norge bør bidra til å flytte makt, ressurser og innflytelse nærmere menneskene som berøres av fattigdom, ekskludering og urettferdighet, og sikre at lokalsamfunn får reell innflytelse over beslutninger og ressurser som påvirker deres liv.

Dette krever at reduksjon av ulikhet løftes frem som et eksplisitt mål for norsk utviklingspolitikk, sammen med målet om å bekjempe fattigdom. Det krever også fortsattstøtte til rettighetsbasert sivilsamfunnsaktører i landene der Norge ønsker å bidra til endring.

Innspill 2: Tematiske prioriteringer og lokalt ledet utvikling er ikke motsetninger. Tvert imot er lokalt ledet utvikling ofte den mest effektive måten å oppnå tematiske mål på.

Norge bør kunne prioritere områder hvor rettigheter er under press, eller hvor Norge har en særlig merverdi og kompetanse å bidra med, som likestilling, SRHR, demokrati og erfaringer med hvordan nasjonal ressursmobilisering og skattefinansierte velferdsordninger kan finansiere utvikling og redusere ulikhet. Samtidig må lokale aktører ha reell innflytelse over hvordan utfordringer forstås, hvilke løsninger som velges og hvordan ressursene brukes.

Utgangspunktet må være universelle menneskerettigheter kombinert med lokalt eierskap. Norge bør derfor gi **langsiktig, fleksibel og forutsigbar støtte til lokale sivilsamfunnsorganisasjoner, trosbaserte aktører og lokalsamfunn, og i større grad investere i aktører og institusjoner fremfor enkeltprosjekter.** Lokale løsninger vil ikke nødvendigvis se ut som norske løsninger, men kan bidra til de samme menneskerettslige målene.

Norge kan både prioritere områder som SRHR, likestilling og demokrati, og samtidig flytte makt og beslutninger nærmere dem som berøres. Utfordringen er derfor ikke om Norge skal ha tematiske prioriteringer, men hvordan disse utformes og gjennomføres. Det krever at Norge i større grad investerer i lokale aktører og institusjoner, og gir dem reell innflytelse over prioriteringer, ressurser og løsninger.

Innspill 3: Norge bør prioritere de fattigste og mest marginaliserte menneskene, men valg av samarbeidsland bør baseres på flere kriterier enn inntektsnivå eller landkategori alene.

Fattigdom og ulikhet bør fortsatt være utgangspunktet for å vurdere hvilke land som skal motta norsk bistand, men vurderinger bør også omfatte sivilt handlingsrom, demokratisk utvikling, sårbarhet og konflikt, andre giveres tilstedeværelse og hvor norsk støtte kan bidra til størst langsiktig effekt.

Det er samtidig viktig å skille mellom sivilsamfunnsstøtte og stat-til-stat-samarbeid. For statlig samarbeid bør myndighetenes vilje til reformer, ansvarlighet, nasjonal ressursmobilisering og investeringer i egen befolknings utvikling være sentrale kriterier. For støtte til sivilsamfunnet må vurderingene være annerledes. Der demokratiet svekkes, sivilt handlingsrom innskrenkes eller menneskerettigheter utfordres, kan behovet for støtte til lokale organisasjoner og rettighetsforkjempere være størst. Manglende reformvilje hos myndighetene bør derfor ikke automatisk føre til redusert støtte til sivilsamfunnet i de aktuelle landene. Tvert imot kan dette være en begrunnelse for å styrke den, selv om stat-til-stat-samarbeid reduseres.

Norge bør bruke ulike virkemidler i ulike kontekster. Humanitær støtte må styres av behov og gis uavhengig av reformvilje hos myndighetene i det aktuelle landet. Langsiktig utviklingssamarbeid krever derimot større vekt på institusjonsbygging, ansvarlighet og muligheter for varig samfunnsendring. Samtidig må Norge se humanitær innsats, fredsbygging og utvikling i sammenheng, særlig i sårbare og konfliktpregede kontekster. Geografiske prioriteringer bør ikke bare handle om hvor fattigdommen er størst, men også om hvor norsk støtte kan lykkes med å bidra til å styrke rettigheter, ansvarlighet, motstandskraft og langsiktig utvikling.

Innspill 4: Demokrati og sivilt handlingsrom bør være egne mål for norsk utviklingssamarbeid, også i land som er preget av andre utviklingsutfordringer.

Norge bør fortsatt engasjere seg i land som står overfor utfordringer som korrupsjon, svake institusjoner, demokratisk tilbakegang og begrenset sivilt handlingsrom. Dette er ofte grunnleggende årsaker til fattigdom, ulikhet og manglende utvikling. Utviklingssamarbeidet bør derfor bidra til å styrke ansvarliggjøring, åpenhet, demokratisk deltakelse og menneskerettigheter, blant annet gjennom støtte til rettighetsbasert sivilsamfunn, lokale bevegelser, trosbaserte aktører og andre som kan holde myndigheter og selskaper ansvarlige. Demokrati og sivilt handlingsrom bør ses som sentrale utviklingsmål, ikke som sekundære hensyn.

Innspill 5: Norge bør ta en tydelig internasjonal lederrolle på områder hvor Norge har særlig kompetanse og legitimitet.

Norge bør videreføre og styrke sin rolle som pådriver for regelbasert internasjonalt samarbeid, menneskerettigheter og bærekraftig utvikling. I en tid der flere tradisjonelle givere reduserer støtten til rettighetsbasert arbeid, bør Norge bygge brede allianser mellom stater, sivilsamfunn, trosbaserte aktører, forskningsmiljøer og multilaterale organisasjoner. Norge bør utforske finansieringsmekanismer som gir mer direkte, fleksibel og langsiktig støtte til lokale aktører og sosiale bevegelser, og bidra til å styrke lokale mekanismer for ansvarliggjøring og demokratisk deltakelse. Internasjonalt bør Norge særlig ta lederroller innen områder som skatterettferdighet, gjeldsrettferdighet, beskyttelse av sivilt handlingsrom, ansvarlig ressursforvaltning, menneskerettigheter og seksuell og reproduktiv helse og rettigheter. Eksempelvis gjelder dette oppfølging av forpliktelsene fra slutterklæringen fra den fjerde finansiering for utvikling konferansen i Sevilla i 2025 (FfD4). Dette er områder hvor strukturelle endringer kan få stor betydning for fattigdomsreduksjon og bærekraftig utvikling.

Overordnet anbefaling for ny utviklingsmelding

Norsk utviklingspolitikk bør ha som formål å redusere fattigdom og ulikhet. Dette krever en samstemt politikk der bistand, skattepolitikk, handel, investeringer, klima-, finans- og utenrikspolitikk trekker i samme retning og bidrar til å styrke menneskers rettigheter, muligheter og innflytelse. Bistandsbudsjettet bør først og fremst brukes der det kan bidra til fattigdomsreduksjon, redusert ulikhet og styrking av menneskerettigheter, demokrati og sivilsamfunn.

Samtidig må Norge bidra til å flytte makt, ressurser og beslutninger nærmere mennesker og lokalsamfunn, gjennom langsiktige investeringer i lokale aktører og lokalt ledet utvikling.

Norge bør også fortsette å være en tydelig internasjonal stemme i sentrale verdikamper knyttet til menneskerettigheter, likestilling, SRHR, sivilt handlingsrom og rettferdig fordeling av makt og ressurser.

Slik kan norsk utviklingspolitikk bidra til varige samfunnsendringer som reduserer fattigdom og ulikhet. Dette bør være et sentralt utgangspunkt for den nye stortingsmeldingen om utviklingspolitikk.

Med vennlig hilsen,

Anne Cecilie Kaltenborn, generalsekretær Kirkens Nødhjelp

For spørsmål, ta gjerne kontakt med:

Julie Granlund, politisk seniorrådgiver, julie.granlund@nca.no

Ragnhild Kaski, avdelingsleder kommunikasjon og politikk, ragnhild.kaski@nca.no